

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

«07» червня 2024 року

Хмельницький

№ 72/16-рк/к

Про припинення бездіяльності, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, за результатами проведеного дослідження ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів на предмет додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Південно-західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснювалося дослідження щодо дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції Новодунаєвецькою селищною радою Кам'янець-Подільського району Хмельницької області на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів.
- (2) На адресу Новодунаєвецької селищної ради Кам'янець-Подільського району Хмельницької області було надіслано лист про надання інформації від 18.03.2024 № 72-02/503.
- (3) Листом від 18.04.2024 № 894 (вх. № 72-01/963 від 19.04.2024) Новодунаєвецька селищна рада Кам'янець-Подільського району Хмельницької області надала Відділенню відповідь на даний лист.
- (4) В результаті аналізу вищезазначеної інформації Відділенням виявлено обставини, які свідчать про наявність у бездіяльності Новодунаєвецької селищної ради в особі виконавчого комітету (*«інформація, доступ до якої обмежено»*), ідентифікаційний номер юридичної особи - *«інформація, доступ до якої обмежено»*) ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції.

2. ОРГАН, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (5) Новодунаєвецька селищна рада Кам'янець-Подільського району Хмельницької області (*«інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) утворена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», включена до Єдиного

- державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування.
- (6) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (частина третя статті 140 Конституції України).
 - (7) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
 - (8) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
 - (9) Новодунаєвецька селищна рада є повноважним представником Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, до складу якої, відповідно до інформації, розміщеної за посиланням <https://gromada.info/gromada/dunaevetska/>, входять населені пункти: селище Дунаївці, села Варварівка, Гамарня, Гута-Морозівська, Лошківці, Малий Карабчіїв, Маліївці, Морозів, Міцівці, Підлісний Мукарів, Слобідка-Малієвецька, Сприсівка, Ставище, Тернова, Тинна, Томашівка, Удріївці та Харитонівка.
 - (10) Враховуючи положення статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Новодунаєвецька селищна рада та її виконавчі органи входять до системи місцевого самоврядування.
 - (11) Статтею 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що виконавчі органи рад створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах (у разі їх створення) радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами.
 - (12) Згідно зі статтею 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є, зокрема, їх виконавчі комітети.
 - (13) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
 - (14) Відповідно до частини третьої статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
 - (15) Згідно із статтею 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
 - (16) Відповідно до частини другої статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері

господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку.

- (17) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції». Цей закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (18) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (19) Таким чином, сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Новодунаєвської селищної ради із суб'єктами господарювання, а реалізація Новодунаєвською селищною радою та її виконавчим комітетом покладених на них повноважень на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (20) Відповідно до підпунктів 6 та 23 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, щодо організації управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин; визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.
- (21) Згідно з підпунктом 71 пункту «б» частини першої статті 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать делеговані повноваження зі здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами.
- (22) Згідно з пунктом 4 частини другої статті 3 Закону України «Про управління відходами» основними принципами державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами, зокрема, є **формування конкурентного середовища у сфері управління відходами** – суб'єкти господарювання, органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не повинні вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію у сфері управління відходами.
- (23) Згідно з пунктом 3 частини першої статті 17 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання у сфері управління відходами мають право брати участь у встановленому законодавством порядку в конкурсах на набуття права виконання операцій із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на певній території.
- (24) Відповідно до частини другої статті 26 Закону України «Про управління відходами» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері управління

- відходами належить, зокрема, визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.
- (25) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про управління відходами» органи місцевого самоврядування забезпечують управління побутовими відходами згідно з правилами благоустрою населеного пункту, регіональними та місцевими планами управління відходами та забезпечують кожному утворювачу побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами.
- (26) Утворювачі побутових відходів, відповідно до частини другої статті 31 Закону України «Про управління відходами» зобов'язані:
- укладати договори з виконавцем послуги з управління побутовими відходами та вносити у встановленому порядку плату за послугу з управління побутовими відходами;
 - забезпечувати передачу побутових відходів до системи управління побутовими відходами, а побутові відходи, на які поширюється розширена відповідальність виробника, – до системи приймання або роздільного збирання, створеної організаціями розширеної відповідальності виробників;
 - забезпечувати у встановленому порядку роздільне збирання відходів за наявності об'єкта оброблення відходів.
- (27) Відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про управління відходами» послуга з управління побутовими відходами є комунальною послугою і надається відповідно до законодавства про житлово-комунальні послуги та правил, встановлених Кабінетом Міністрів України, з урахуванням регіональних та місцевих планів управління відходами та правил благоустрою населеного пункту.
- (28) Частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами» визначено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).
- (29) Відповідно до частини п'ятої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами.
- (30) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори зі споживачами послуги.
- (31) Відповідно до пункту 2 Правил надання послуги з управління побутовими відходами, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 (далі – Правила № 835), виконавець послуги - суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги.
- (32) Відповідно до пункту 6 Правил № 835 суб'єкти господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку згідно з частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами».
- (33) Відповідно до пункту 24 Правил № 835, послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

- (34) Варто також зазначити, що відповідно до пункту 1 Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 (далі – Порядок № 918) цей порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів. Тобто, конкурс з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів проводиться за наявності, зокрема, місцевого плану управління відходами на відповідній території територіальної громади.
- (35) Водночас, у роз'ясненнях, наведених у листі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 25.01.2024 № 1496/25/10-24 (вх. № 70-01/64к від 26.01.2024) до Антимонопольного комітету України вказано, що *«територіальна громада в межах своєї компетенції вирішує питання місцевого значення, виходячи з інтересів громади в частині управління побутовими відходами, та під час проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з управління побутовими відходами мають бути враховані положення регіонального та місцевого планів у разі їх затвердження»* (курсивом – мова оригіналу).
- (36) Відповідно до пунктів 2 та 4 Порядку № 918 підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом.
- (37) Згідно з пунктом 12 Порядку № 918 організатор конкурсу оприлюднює конкурсну документацію, передбачену пунктом 10 цього Порядку, а також оголошення про дату, час та місце проведення конкурсу на своєму офіційному веб-сайті не пізніше ніж за 30 календарних днів до проведення конкурсу.
- (38) Відповідно до пункту 29 Порядку № 918 переможцем (переможцями) конкурсу визначається його учасник або декілька учасників, що відповідає (відповідають) кваліфікаційним вимогам, за результатами розгляду конкурсних пропозицій.
- (39) Відповідно до пункту 33 Порядку № 918:
- у рішенні про визначення переможця (переможців) конкурсу зазначається строк, протягом якого переможець (переможці) має (мають) право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів і який становить п'ять років з дати укладення договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.
 - у разі коли в конкурсі взяв участь тільки один учасник і конкурсною комісією прийнято рішення щодо визначення його переможцем конкурсу або у випадку прийняття конкурсною комісією рішення про відхилення конкурсних пропозицій всіх учасників конкурсу, крім одного, строк, на який він визначається переможцем конкурсу на певній території територіальної громади, повинен становити 12 місяців, після чого організатором конкурсу проводиться новий конкурс.
- (40) Ринок надання послуг із збирання та перевезення побутових відходів не може функціонувати без визначених у встановленому законодавством порядку (конкурсному відборі) виконавців (суб'єктів господарювання) відповідної послуги.
- (41) Враховуючи вищезазначене, органи місцевого самоврядування в особі виконавчих комітетів/органів сільської, селищної, міської ради зобов'язані визначити організаторів проведення вказаних конкурсів, ініціювати процеси підготовки до проведення конкурсів, розробку конкурсних документацій та проведення конкурсів на визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на конкурсних засадах в межах певної території населених пунктів.

4. ОПИС РИНКУ, НА ЯКОМУ ВІДБУЛОСЯ НЕДОПУЩЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

- (42) Об'єктами дослідження є Новодунаєвецька селищна рада в особі її виконавчого комітету та суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів.
- (43) Товарні межі ринку – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (44) Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (45) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (46) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про управління відходами»:
- побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств. Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи;
 - послуга з управління побутовими відходами - операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами;
 - суб'єкт господарювання у сфері управління відходами - юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства;
 - управління відходами - комплекс заходів із збирання, перевезення, оброблення (відновлення, у тому числі сортування, та видалення) відходів, включаючи нагляд за такими операціями та подальший догляд за об'єктами видалення відходів;
 - операції з управління відходами - збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів;
 - збирання відходів - операція, що полягає у вилученні, купівлі, накопиченні та зберіганні відходів суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, включаючи роздільне збирання, з метою подальшого перевезення відходів на об'єкти оброблення відходів;
 - перевезення відходів - операція, що полягає у транспортуванні відходів від місця їх утворення до об'єкта оброблення відходів, а також від одного місця / об'єкта до іншого.
- (47) Тобто, товаром у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є послуги із збирання та перевезення побутових відходів в межах Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області.
- (48) Послуги із збирання та перевезення побутових відходів за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками не є взаємозамінними з іншими видами послуг.
- (49) Часові межі визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

- (50) Згідно з інформацією, що була надана Новодунаєвецькою селищною радою листом від 18.04.2024 № 894 (вх. № 72-01/963 від 19.04.2024), Відділенням встановлено, що протоколом прийняття рішення уповноваженою особою від 20.01.2023 № 6 вирішено розпочати проведення процедури «Відкриті торги» щодо закупівлі «код ДК 021:2015 – 90510000-5 «Утилізація/видалення сміття та поводження зі сміттям» (послуги з вивезення та утилізації твердих побутових відходів із території Новодунаєвецької ОТГ)» відповідно до очікуваної вартості на 2023 рік та оприлюднити оголошення в електронній системі закупівель (UA-2023-01-20-009924-a).
- (51) Між Новодунаєвецькою селищною радою і комунальним підприємством Новодунаєвецької селищної ради «ГОСПОДАР-ОТГ» (переможцем конкурсу) укладено договір на надання послуги з вивезення та утилізації твердих побутових відходів із територій Новодунаєвецької ОТГ від 15.02.2023 № 11, строк дії якого завершився 31.12.2023.
- (52) Відповідно до пункту 9 Порядку № 918 підставами для проведення конкурсу, зокрема, є:
- закінчення через три місяці строку дії договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів;
- розірвання договору або припинення дії договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів відповідно до законодавства.
- (53) Отже, часові межі ринку послуги із збирання та перевезення побутових відходів для мешканців багатоквартирних житлових будинків та приватного сектору, підприємств, установ та організацій визначаються як проміжок часу, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, а саме: з 01 жовтня 2023 року по 07 червня 2024 року. Протягом цього періоду Новодунаєвецька селищна рада в особі виконавчого комітету не проводила конкурс з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані. Така бездіяльність є триваючою у часі та не є припиненою.
- (54) Потенційними конкурентами на ринку надання послуг із збирання та перевезення побутових відходів є суб'єкти господарювання, які мають достатню кількість власної або орендованої спецтехніки та працівників для збору та вивезення твердих побутових відходів, укладені договори із суб'єктами господарювання, що надають послуги з перероблення та / або захоронення побутових відходів або інші документи, які надають такому суб'єкту господарювання право на користування послугами сміттєзвалища чи об'єктів перероблення. Також необхідною умовою для надання послуг вивезення побутових відходів у багатоквартирній житловій забудові є наявність достатньої кількості контейнерів для збирання побутових відходів та наявність або можливість облаштування контейнерних майданчиків для їх розміщення.
- (55) Конкурентними перевагами можуть бути новий технологічний спецавтотранспорт, можливість забезпечення роздільного збирання сміття, наявність обладнання для миття і дезінфекції контейнерів тощо.
- (56) Також потенційними конкурентами є суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері управління відходами (раніше – поводження з побутовими відходами), які можуть забезпечити виконання обов'язків, визначених у частині другій статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», та можуть вважатися конкурентами нові суб'єкти господарювання, які прагнуть вступити на ринок з метою надання послуг з вивезення твердих побутових відходів/збирання та перевезення побутових відходів та мають бажання взяти участь у конкурсі з визначення виконавця цих послуг.
- (57) Отже, ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів є потенційно конкурентним і будь-який суб'єкт господарювання, який діє на відповідному ринку та/або який відповідає кваліфікаційним вимогам, визначеним Порядком № 918, може взяти участь у конкурсі на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.

- (58) Відповідно до статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.
- (59) Таким комунальним підприємством, що водночас здійснює діяльність на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів (мають основний або неосновний вид діяльності *«інформація, доступ до якої обмежено»*) та може бути потенційним учасником конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області є КП «ГОСПОДАР-ОТГ» Новодунаєвецької селищної ради Хмельницької області (*«інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (60) Крім того, суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів (мають основний або неосновний вид діяльності *«інформація, доступ до якої обмежено»*) у близько розташованих населених пунктах і районах та можуть бути потенційними учасниками конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів Новодунаєвецької селищної територіальної громади є: комунальне підприємство «ВІНЬКОВЕЦЬКИЙ КОМУНСЕРВІС» Віньковецької селищної ради Хмельницької області (*«інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*), товариство з обмеженою відповідальністю «ДУНАЇВЦІ ДОБРОБУТ» (*«інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*), комунальне підприємство Дунаєвецької міської ради «БЛАГОУСТРІЙ ДУНАЄВЕЧЧИНИ» (*«інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*), комунальне підприємство «ДОБРОБУТ» Смотрицької селищної ради (*«інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*), комунальне підприємство «ГОРОДОККОМУНСЕРВІС» (*«інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) тощо.
- (61) Отже, з такої кількості суб'єктів господарювання на ринку, деякі з них могли бути потенційними учасниками конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів та, у разі перемоги, надавати свої послуги споживачам Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області.
- (62) Таким чином, суб'єкти господарювання – виконавці зазначених послуг з інших близько розташованих населених пунктів та районів, за бажанням могли б брати участь у конкурсі на визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів, які входять до складу Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, де могли бути один для одного потенційними конкурентами.
- (63) Споживачами (покупцями) послуг із збирання та перевезення побутових відходів в межах території Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області є мешканці житлових масивів багатоквартирних житлових будинків та приватного сектору, підприємства, установи, організації.
- (64) Бар'єрами вступу на ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів є, зокрема:

- адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання права надавати послуги з збирання та перевезення побутових відходів на певній території на конкурсних засадах, таке право виникає у разі перемоги в конкурсі,;
- значні фінансові витрати на придбання спеціально обладнаних транспортних засобів для збирання та перевезення побутових відходів або необхідність укладання договору оренди такого транспортного засобу.

5. ОБСТАВИНИ ПОРУШЕННЯ

- (65) Відділення здійснювало дослідження щодо дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції Новодунаєвецькою селищною радою Кам'янець-Подільського району Хмельницької області на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів.
- (66) В ході проведення дослідження, Відділенням були виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які полягають в бездіяльності Новодунаєвецької селищної ради в особі виконавчого комітету, виходячи з наступного.
- (67) На лист голови Відділення від 18.03.2024 № 72-02/503 Новодунаєвецька селищна рада листом від 18.04.2024 № 894 (вх. № 72-01/963 від 19.04.2024) повідомила, зокрема, наступне.
- (68) Згідно з протоколом прийняття рішення уповноваженою особою від 20.01.2023 № 6 вирішено розпочати проведення процедури «Відкриті торги» щодо закупівлі «код ДК 021:2015 – 90510000-5 «Утилізація/видалення сміття та поводження зі сміттям» (послуги з вивезення та утилізації твердих побутових відходів із території Новодунаєвецької ОТГ)» відповідно до очікуваної вартості на 2023 рік та оприлюднити оголошення в електронній системі закупівель (UA-2023-01-20-009924-a). Крім того, було затверджено тендерну документацію на закупівлю послуг «код ДК 021:2015 – 90510000-5 «Утилізація/видалення сміття та поводження зі сміттям» (послуги з вивезення та утилізації твердих побутових відходів із території Новодунаєвецької ОТГ)» та оприлюднено її через авторизований електронний майданчик в електронній системі закупівель.
- (69) Розмір бюджетного призначення за кошторисом або очікувана вартість предмету закупівлі, яка оголошена Новодунаєвецькою селищною радою, становить 281 868,09 грн з ПДВ.
- (70) Відповідно до протоколу прийняття рішення уповноваженою особою від 02.02.2023 № 7 КП Господар-ОТГ визначено переможцем відкритих торгів на закупівлю послуг «Утилізація/видалення сміття та поводження зі сміттям» (послуги з вивезення та утилізації твердих побутових відходів із території Новодунаєвецької ОТГ)» (код ДК 021:2015: 90510000-5 – Утилізація/видалення сміття та поводження зі сміттям), оголошення в ЕСЗ – UA-2023-01-20-009924-a, та прийнято рішення про намір укласти договір про закупівлю із переможцем.
- (71) Між Новодунаєвецькою селищною радою і комунальним підприємством Новодунаєвецької селищної ради «Господар-ОТГ» укладено договір на надання послуги з вивезення та утилізації твердих побутових відходів із територій Новодунаєвецької ОТГ від 15.02.2023 № 11, строк дії якого завершився 31.12.2023.
- (72) Разом з тим, надалі конкурс з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області проведено не було.
- (73) Таким чином, Новодунаєвецькою селищною радою в особі виконавчого комітету всупереч Закону України «Про управління відходами» та інших нормативно-правових актів, що є чинні, не було оголошено та проведено конкурс з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, та як наслідок, не визначено на конкурсних засадах виконавця послуг.

6. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

- (74) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (75) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (76) Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (77) Отже, органи місцевого самоврядування повинні здійснювати заходи щодо створення та розвитку конкурентного середовища на ринку послуг з збирання та перевезення побутових відходів, визначаючи у порядку, встановленому законодавством, на конкурсних засадах, виконавців таких послуг.
- (78) Проведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів стимулює розвиток конкурентного середовища, а також сприяє підвищенню рівня якості даних послуг.
- (79) Конкурс, по своїй суті – це конкурентний спосіб надання права на збирання та перевезення побутових відходів. Очевидно, що основною метою проведення таких конкурсів, є розвиток конкуренції та вибір на конкурсних засадах виконавців відповідних послуг, які спроможні забезпечувати належну якість обслуговування споживачів.
- (80) Основні вимоги до учасників конкурсу, визначені у критеріях відповідності конкурсних пропозицій кваліфікаційним вимогам згідно з додатком 1 Порядку № 918. При цьому, будь-яких інших обмежень щодо участі у такому конкурсі вказаний Порядок не містить, а, отже, конкурс є відкритим для всіх претендентів.
- (81) Відповідно до пункту 3 Порядку № 918, учасниками конкурсу можуть бути суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері управління побутовими відходами. Кількість учасників конкурсу не обмежується.
- (82) Таким чином, не проведення, всупереч вимогам законодавства, конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів є недопущенням певних осіб, які мали (мають) намір взяти участь у такому конкурсі, змагатися за право здійснення відповідної господарської діяльності на даному ринку.
- (83) Непроведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів в межах території, що відноситься до Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, може призводити до обмеження права інших учасників ринку вказаних послуг – потенційних конкурентів, які мають відповідну матеріально-технічну базу та бажають працювати на вказаному ринку послуг, змагатися за отримання права здійснювати господарську діяльність із надання вказаних послуг на зазначеній території, та відповідно, доступу на цей ринок на конкурентних засадах.
- (84) Крім цього, надання права здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів без участі у конкурсі звільняє суб'єктів господарювання від потреби пропонувати для здобуття права на надання такої послуги, кращі умови її надання, тобто

- використовувати власні досягнення для отримання переваг порівняно з іншими суб'єктами.
- (85) Застосування принципів конкуренції як вирішального фактору розвитку ринкової економіки для органів виконавчої влади і місцевого самоврядування полягає у встановленні прозорих процедур проведення конкурсів з залученням якомога більшого кола учасників.
- (86) Створення конкурентного середовища у сфері послуг із збирання та перевезення побутових відходів у свою чергу призводить до активізації ринку, посилення конкуренції між суб'єктами господарювання та, як наслідок, до закупівлі товарів, робіт, послуг найвищої якості за найнижчою ціною.
- (87) Заохочення конкуренції як вирішального фактору розвитку ринкової економіки є завданням державної конкурентної політики загалом. На виконання цього завдання мають бути спрямовані дії та рішення всіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування та всіх державних установ. Однак, окремі державні органи та адміністративні інституції можуть встановлювати правила господарської поведінки з метою забезпечення галузевих чи регіональних інтересів, не враховуючи при цьому завдань конкурентної політики та вимог законодавства, які спрямовані на загальнодержавні інтереси країни.
- (88) Виконання органом місцевого самоврядування повноважень щодо проведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів може забезпечити реальну конкуренцію між учасниками ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів, де переможцем конкурсу можна стати тільки за умови представлення найбільш привабливої пропозиції. При цьому, організатор конкурсу, як представник всієї територіальної громади, може отримати товар (послугу) за звичайною ринковою ціною, або навіть нижчою (оскільки для забезпечення перемоги учасник має пропонувати більш дешеві товари (послуги), ніж в інших учасників).
- (89) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (90) Недопущення конкуренції – будь-яка ринкова поведінка, що заважає появі нової конкуренції або нових конкурентів. Джерелом нової конкуренції може бути створення нових ринків в результаті науково-технічних досліджень та розробок, поява нових товарів (послуг) або отримання потенційними конкурентами доступу до вже існуючих ринків, або розширення сфери діяльності існуючих конкурентів, наприклад, шляхом створення нових потужностей або більш повного використання існуючих виробничих потужностей, які не використовувалися раніше, або за рахунок збільшення обсягів реалізації товарів (послуг).
- (91) Недопущення конкуренції полягає у негативному впливі на потенційну конкуренцію, внаслідок чого вона не може стати реальною конкуренцією.
- (92) Враховуючи, що змагання між суб'єктами господарювання є головною ознакою конкуренції, то непроведення конкурсу, перешкоджало доступу до такого змагання всіх потенційних учасників ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів, що може призвести до недопущення конкуренції на даному ринку.
- (93) Отже, Новодунаєвецькою селищною радою в особі виконавчого комітету всупереч вимогам Закону України «Про управління відходами», Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918, не запроваджено в межах Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області принципи державної політики у сфері управління побутовими відходами, зокрема, не вжито заходів щодо оголошення та проведення конкурсу на визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території територіальної громади, та, як наслідок, з 01 жовтня 2023 року не визначено на конкурсних засадах суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів громади.

- (94) Таким чином, бездіяльність Новодунаєвецької селищної ради в особі виконавчого комітету, яка полягає у непроведенні конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, може призвести до недопущення конкуренції на цьому ринку, появи нової конкуренції та можливості отримання потенційними конкурентами доступу до існуючого ринку.
- (95) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (96) Бездіяльність Новодунаєвецької селищної ради в особі виконавчого комітету, яка полягає у непроведенні конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані, може призвести до недопущення змагальності між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням.
- (97) Отже, бездіяльність Новодунаєвецької селищної ради в особі виконавчого комітету, яка полягає у непроведенні конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення бездіяльності, що містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Новодунаєвецькій селищній раді Кам'янець-Подільського району Хмельницької області в особі виконавчого комітету (*«інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний номер юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) припинити бездіяльність, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції, шляхом визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів в територіальних межах Новодунаєвецької селищної територіальної громади Кам'янець-Подільського району Хмельницької області на конкурсних засадах відповідно до норм чинного законодавства.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення у **двомісячний строк** з дня їх одержання.

Голова адміністративної колегії,
в. о. голови Відділення

Віталій ЛУЦЮК